

T. C.
BAŞBAKANLIK
NEŞRİYAT VE MÜDEVVENAT
UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

03 SA 8000, Kapsel 15

ANAYASA

ANKARA

Başbakanlık Devlet Matbaası

1945

03SA.8000(15)

si. 14
si e
ind
ve c
siz
let
erke
secl

Anayasa

Kanun No: 4695

Kabul tarihi: 10/1/1945

Yayın tarihi: 15/1/1945

BİRİNCİ BÖLÜM

Esas hükümler

Madde 1 — Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

Madde 2 — Türkiye Devleti cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, laik ve devrimcidir. Devlet dili Türkçedir. Başkent Ankara'dır.

Madde 3 — Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

Madde 4 — Türk milletini ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi temsil eder ve millet adına egemenlik hakkını yalnız o kullanır.

Madde 5 — Yasama yetkisi ve yürütme erki Büyük Millet Meclisinde belirir ve onda toplanır.

Madde 6 — Meclis, yasama yetkisini kendi kullanır.

Madde 7 — Meclis, yürütme yetkisini kendi seçtiği Cumhurbaşkanına ve onun tayin edeceği Bakanlar Kurulu eliyle kullanır.

Meclis, Hükümeti her vakit denetleyebilir ve düşürebilir.

Madde 8 — Yargı hakkı, millet adına usul ve kanununa göre bağımsız mahkemeler tarafından kullanılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yasama görevi

Madde 9 — Türkiye Büyük Millet Meclisi, özel kanununa göre millet tarafından seçilmiş milletvekillerinden kurulur.

Madde 10 — Milletvekili seçmek, yirmi iki yaşını bitiren kadın, erkek her Türkün hakkıdır.

Madde 11 — Otuz yaşını bitiren kadın, erkek her Türk milletvekili seçilebilir.

FAHRI BİLGE
KÜTÜPHANESİ

Madde 12 — Yabancı Devlet resmi hizmetinde bulunanlar, terhihi cezaları gerektiren suçlardan veya hırsızlık, sahtecilik, dolandırıcılık, yabancı kötüye kullanma, dolanlı iflâs suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, kısıtlılar, yabancı Devlet uyruklüğünü ileri sürenler, kamu hizmetlerinden yasaklılar, Türkçe okuyup yazma bilmeyenler milletvekilli seçilemezler.

Madde 13 — Büyük Millet Meclisinin seçimi dört yılda bir yapılır. Süresi biten milletvekilleri tekrar seçilebilirler.

Eski Meclis, yeni Meclisin toplanmasına kadar devam eder.

Yeni seçim yapılmasına imkân görülmezse, toplanma dönemi bir yıl daha uzatılabilir.

Her milletvekilli, yalnız kendini seçen çevrenin değil, bütün milletir vekildir.

Madde 14 — Büyük Millet Meclisi, her yıl, Kasım ayı başında çağrısız toplanır.

Meclis, üyelerinin memleket içinde dolaşmaları, inceleme yapmaları, denetleme vazifelerine hazırlanmaları ve dinlenmeleri için çalışmasına yılda altı aydan fazla araveremez.

Madde 15 — Kanun teklif etmek hakkı, Meclis üyelerinin ve Bakanlar Kurulununundur.

Madde 16 — Milletvekilleri Meclise katıldıklarında şöyle andiçerler: «Namusum üzerine söz veririm ki :

Vatanın ve milletin mutluluğuna, esenliğine, milletin kayıtsız şartsız egemenliğine aykırı bir amaç gütmeyeceğim ve Cumhuriyet esaslarına bağlılıktan ayrılmıyacağım.»

Madde 17 — Bir milletvekilli ne Meclis içindeki oy, düşünce ve demeçlerinden, ne de Meclisteki oy, düşünce ve demeçlerini Meclis dışında söylemek ve açığa vurmaktan sorumlu değildir. Seçiminden gerek önce ve gerek sonra üstüne suç atılan bir milletvekilli Kamutayın kararı olmadıkça sanık olarak sorgulanamaz, tutulamaz ve yargılanamaz. Cınayetten suçüstü yakalanma hali bu hükmün dışındadır. Ancak bu halde yetkili makam bunu hemen Meclise bildirmek ödevindedir. Seçiminden önce veya sonra bir milletvekilli hakkında verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi milletvekilliği süresinin sonuna bırakılır. Milletvekilliği süresi içinde zamanasını yürümez.

FARHİ BİLGE
KOTOPHANE

Madde 18 — Milletvekillerinin yıllık ödenekleri özel kanunla gösterilir.

Madde 19 — Araverme sırasında Cumhurbaşkanı veya Meclis Başkanı gerekli görürse Meclisi toplanmaya çağırabilir. Üyelerden beşte birinin istemesi üzerine de Meclis Başkanı Meclisi toplanmaya çağırır.

Madde 20 — Meclis görüşmeleri herkese açıktır ve olduğu gibi yayılır.

Fakat Meclis, İçtüzük hükümlerine uygun olarak kapalı oturumlar dahi yapabilir. Kapalı oturumlardaki görüşmeleri yaymak Meclisin kararına bağlıdır.

Madde 21 — Meclis, görüşmelerini İçtüzük hükümlerine göre yapar

Madde 22 — Soru, gensoru ve Meclis soruşturması, Meclisin yetkilerinden olup bunların nasıl yapılacağı İçtüzükte gösterilir.

Madde 23 — Milletvekilliği ile Hükümet memurluğu bir kişide birleşmez.

Madde 24 — Türkiye Büyük Millet Meclisi kamutayı her Kasım ayı başında kendine bir yıl için bir Başkan, üç Başkanvekilli seçer.

Madde 25 — Seçim dönemi bitmeden Meclis, üyelerinin tam sayısının saltçokluğu ile seçim yenilemeğe karar verirse, yeni toplanan Meclisin seçim dönemi Kasım ayından başlar.

Kasımdan önceki toplantı, olağanüstü toplantı sayılır.

Madde 26 — Kanun koymak, kanunlarda değişiklik yapmak, kanunları yorumlamak, kanunları kaldırmak, Devletlerle sözleşme, anlaşma ve barış yapmak, harb ilân etmek, Devletin bütçe ve kesinhesap kanunlarını incelemek ve onamak, para basmak, tekelli ve akçalı yüklenme sözleşmelerini ve imtiyazları onamak ve bozmak, genel ve özel af ilân etmek, cezaları hafifletmek ve değiştirmek, kanun soruşturmalardan ve kanun cezalarını ertelemek, mahkemelerden çıkıp kesinleşen ölüm cezası hükümlerini yerine getirmek gibi görevleri Büyük Millet Meclisi ancak kendisi yapar.

Madde 27 — Bir milletvekilinin vatan hayınlığı ve milletvekilliği sırasında yiyicilik suçlarından biriyle sanık olduğuna Türkiye Büyük Mil-

let Meclisi kamutayı hazır üyelerinin üçte iki oy çokluğu ile karar verir yahut on ikinci maddede yazılı suçlardan biriyle hüküm giyer ve bu da kesinleşirse milletvekilliği sıfatı kalkar.

Madde 28 — Çekilme, kanun hükümleri gereğince kısıtlanma, özürsüz ve izinsiz iki ay Meclise devamsızlık yahut memurluk kabul etmemiş hallerinde milletvekilliği düşer.

Madde 29 — Ölen yahut yukardaki maddeler gereğince milletvekilliği sıfatı kalkan veya düşen milletvekilinin yerine bir başkası seçilir.

Madde 30 — Büyük Millet Meclisi, kendi kolluk işlerini Başkanın emriyle düzenler ve yürütür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürütme görevi

Madde 31 — Türkiye Cumhurbaşkanı, Büyük Millet Meclisi kamutayı tarafından ve kendi üyeleri arasından bir seçim dönemi için seçilir. Cumhurbaşkanlığı görevi, yeni Cumhurbaşkanının seçimine kadar sürer. Yeniden seçilmek olur.

Madde 32 — Cumhurbaşkanı, Devletin başıdır. Bu sıfatla törenli oturumlarda Meclise ve gerekli gördükçe Bakanlar Kuruluna Başkanlık eder ve Cumhurbaşkanı kaldıkça Meclis tartışma ve görüşmelerine katılamaz ve oy veremez.

Madde 33 — Cumhurbaşkanı, hastalık ve memleket dışı yolculuk gibi bir sebeple görevini yapamaz veya ölüm, çekilme ve başka sebeplerle Cumhurbaşkanlığı açık kalırsa Büyük Millet Meclisi Başkanı vekil olarak Cumhurbaşkanlığı görevini yapar.

Madde 34 — Cumhurbaşkanlığı boş kaldığında Meclis toplanıksa Cumhurbaşkanı hemen seçer.

Meclis toplanık değilse Başkanı tarafından hemen toplanmaya çağrılarak Cumhurbaşkanı seçilir. Meclisin seçim dönemi sona ermiş veya seçimin yenilenmesine karar verilmiş olursa Cumhurbaşkanı gelecek Meclis seçer.

Madde 35 — Cumhurbaşkanı Meclisin kabul ettiği kanunları on gün içinde ilân eder.

Cumhurbaşkanı, uygun bulmadığı kanunları bir daha görüşülmek üzere gene on gün içinde gerekçesi ile birlikte Meclise geri verir. Anayasa ile Bütçe Kanunu bu hüküm dışındadır.

Meclis geri verilen kanunu gene kabul ederse Cumhurbaşkanı onu ilân etmek ödevindedir.

Madde 36 — Cumhurbaşkanı her yıl Kasım ayında Hükümetin geçen yıldaki çalışmalarını ve giren yıl içinde alınması uygun görülen tedbirler hakkında bir söylev verir. Yahut söylevini Başbakan'a okutur.

Madde 37 — Cumhurbaşkanı, yabancı Devletler yanında Türkiye Cumhuriyetinin siyasi temsilcilerini tayin eder ve yabancı Devletlerin siyasi temsilcilerini kabul eder.

Madde 38 — Cumhurbaşkanı, seçiminden hemen sonra Meclis önünde şöyle andiçer :

«Namusum üzerine söz veririm ki :

Cumhurbaşkanı olarak, Cumhuriyet kanunlarını, milletin egemenlik esaslarını sayacağım;

Ve bunları müdafaa edeceğim;

Türk milletinin mutluluğuna bütün bağlılığımla, bütün kuvvetimle çalışacağım;

Türk Devletine yönelecek her tehlikeyi en son şiddetle önliyeceğim.

Türkiye'nin şanını, şerefini koruyup yükseltmek, üstüme aldığım görevin isterlerini yerine getirmek için olanca varlığımla çalışmaktan asla ayrılmıyacağım.»

Madde 39 — Cumhurbaşkanının çıkaracağı bütün kararlar Başbakan ile birlikte ilgili Bakan tarafından imzalanır.

Madde 40 — Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüce varlığından ayrılmaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur. Harb kuvvetlerinin komutası barışta özel kanuna göre Genelkurmay Başkanlığına ve seferde Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından tayin edilecek kimseye verilir.

Madde 41 — Cumhurbaşkanı, vatan hayınlığı halinde Büyük Millet Meclisine karşı sorumludur. Cumhurbaşkanının çıkaracağı bütün kararlardan doğacak sorumlular 39 uncu madde gereğince bu kararlar imzalanmayan Başbakanın ve ilgili Bakanındır.

Cumhurbaşkanının, özlük işlerinden dolayı sorumlması gerekirse Anayasanın milletvekilliği dokunulmazlığı ile ilgili 17 nci maddesi hü kümelerine uyulur.

Madde 42 — Cumhurbaşkanı, Hükümetin teklifi üzerine, daimi mâ lullük veya kocama gibi özlük sebeplerden dolayı belli kimselerin ceza larını kaldırabilir veya hafifletebilir.

Cumhurbaşkanı, Büyük Millet Meclisi tarafından sanıklanarak hü küm giyen Bakanlar hakkında bu yetkiyi kullanamaz.

Madde 43 — Cumhurbaşkanı ödeneği özel kanunla gösterilir

Madde 44 — Başbakan, Cumhurbaşkanı Meclis üyeleri arasın dan tâyin olunur.

Öteki Bakanlar Başbakanca Meclis üyeleri arasından seçilip tamamı Cumhurbaşkanı tarafından onandıktan sonra Meclise sunulur.

Meclis toplanık değilse sunma işi Meclisin toplanmasına bırakılır

Hükümet, tutacağı yolu ve siyasi görüşünü en geç bir hafta içinde Meclise bildirir ve ondan güven ister.

Madde 45 — Bakanlar, Başbakanın reisliği altında (Bakanlar Ku rulu) nu meydana getirir.

Madde 46 — Bakanlar Kurulu, Hükümetin genel politikasından bir likte sorumludur.

Bakanların her biri kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altın dakilerin eylem ve işlemlerinden ve politikasının genel gidişinden tekba şına sorumludur.

Madde 47 — Bakanların görev ve sorumluları özel kanunla gösterilir

Madde 48 — Bakanlıkların kuruluşu özel kanuna bağlıdır.

Madde 49 — İzinli veya herhangi bir sebeple özürli olan bir Ba kana, Bakanlar Kurulu üyelerinden bir başkası geçici olarak vekillik eder Ancak bir Bakan birden fazlasına vekillik edemez.

Madde 50 — Bakanlardan birinin Yücedivana yollanması hakkın da Türkiye Büyük Millet Meclisince verilen karar, kendisini Bakanlık tan da düşürür.

Madde 51 — İdare dâvalarına bakmak ve idare uyuşmazlıkların çözmek, Hükümetçe hazırlanarak kendine verilecek kanun tasarıları ve

Umumiyetle sözleşme ve şartlaşmaları üzerine düşünüşünü bildirmek, gerek kendi özel kanunu ve gerek başka kanunlarla gösterilen görevleri yapmak üzere bir Danıştay kurulur. Danıştay başkanları ve üyeleri, daha önce önemli görevlerde bulunmuş, uzmanlıkları, bilgileri ve görgüleriyle belirgin kimseler arasından Büyük Millet Meclisince seçilir.

Madde 52 — Bakanlar kurulu, kanunların uygulanışını göstermek yahut kanunun emrettiği işleri belirtmek üzere içinde yeni hükümler bulunmamak ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarır.

Tüzükler Cumhurbaşkanının imzası ve ilânıyla yürürlüğe girer.

Tüzüklerin kanunlara aykırılığı ileri sürüldükte bunun çözüm yeri Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yargı erki

Madde 53 — Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri kanunla gösterilir.

Madde 54 — Yargıçlar, bütün dâvaların görülmesinde ve hükmün de bağımsızdırlar ve bu işlerine hiçbir türlü karışamaz. Ancak kanun hükmüne bağıdırlar.

Mahkemelerin kararlarını Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Bakanlar Kurulu hiçbir türlü değiştiremezler, başkalayamazlar, geciktiremezler ve hükümlerinin yerine getirilmesine engel olamazlar.

Madde 55 — Yargıçlar, kanunda gösterilen usuller ve haller dışında görevlerinden çıkarılamazlar.

Madde 56 — Yargıçların nitelikleri, hakları, görevleri, aylık ve ödenekleri, nasıl tayin olunacakları ve görevlerinden nasıl çıkarılacakları özel kanunla gösterilir.

Madde 57 — Yargıçlar, kanunla gösterilenlerden başka genel veya özel hiçbir görev alamazlar.

Madde 58 — Mahkemelerde yargılamalar herkese açıktır.

Yalnız yargılama usulü kanunları gereğince bir yargılamanın kapalı olmasına mahkeme karar verebilir.

Madde 59 — Herkes mahkeme önünde haklarını korumak için gerekli gördüğü yasal araçları kullanmakta serbesttir.

Madde 60 — Hiçbir mahkeme görev ve yetkisi içindeki dâvalara bakmazlık edemez. Görev ve yetki dışında olan dâvalar ancak bir kararla reddolunur.

Yücedivan

Madde 61 — Bakanları, Danıştay ve Yargıtay başkanları ve üyelerini ve Cumhuriyet Başsavcısını görevlerinden doğacak işlerden dolayı yargılamak için Yücedivan kurulur.

Madde 62 — Yücedivan üyeliği için, on biri Yargıtay, onu Danıştay başkanları ve üyeleri arasından ve kendi Genelkurulları tarafından gerekli görüldükte gizli oyla, yirmi bir kişi seçilir.

Bunlar gizli oy ve salt çoklukla içlerinden birini Başkan ve birin Başkanvekili seçerler.

Madde 63 — Yücedivan bir Başkan ve on dört üye ile kurulur ve kararlarını salt çoklukla verir.

Geri kalan altı kişi gerektiğinde kurulun eksikliğini tamamlamak için yedek üye durumundadır.

Bu yedek üyeler, üçü Yargıtay, üçü Danıştay'dan seçilmiş üyeler arasından olmak üzere adçekme ile ayrılır.

Başkanlığa ve Başkan vekilliğine seçilenler bu adçekmeye girmezler.

Madde 64 — Yücedivanın savcılık görevi, Başsavcılık tarafından görülür.

Madde 65 — Yücedivanın kararları kesindir.

Madde 66 — Yücedivan kanunlara göre yargılar ve hüküm verir.

Madde 67 — Yücedivan gerekli görüldüğünde Türkiye Büyük Millet Meclisi karariyle kurulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Türklerin kamu hakları

Madde 68 — Her Türk hür doğar, hür yaşar. Hürriyet başkasına zarar vermiyecek her şeyi yapabilmektir.

Tabii haklardan olan hürriyetin herkes için sınırı, başkalarının hürriyeti sınırır. Bu sınırı ancak kanun çizer.

Madde 69 — Türkler kanun karşısında eşittirler ve ayrıksız kanuna uymak ödevindedirler. Her türlü grup, sınıf, aile ve kişi ayrıcalıkları kaldırılmıştır ve yasaktır.

Madde 70 — Kişi dokunulmazlığı, vicdan, düşünme, söz, yayım, yolculuk, bağış, çalışma, mülk edinme, malını ve hakkını kullanma, toplanma, dernek kurma, ortaklık kurma hakları ve hürriyetleri Türklerin tabii haklarındanır.

Madde 71 — Cana, mala, ırza, konuta hiçbir türlü dokunulamaz.

Madde 72 — Kanunda yazılı hal ve şekillerden başka türlü hiçbir kimse yakalanamaz ve tutulamaz.

Madde 73 — İşkence, eziyet, zorlma ve angarya yasaktır.

Madde 74 — Kamu faydasına gerekli olduğu usulüne göre anlaşılacak ve özel kanunları gereğince değer pahası peşin verilmedikçe hiç kimsenin malı ve mülkü kamulaştırılmaz.

Çiftçiyi toprak sahibi kılmak ve ormanları devletleştirmek için alınacak toprak ve ormanların kamulaştırma karşılığı ve bu karşılıkların ödeneşi özel kanunlarla gösterilir.

Olağanüstü hallerde kanuna göre yükletilecek para ve mal ve çalışma ödevleri dışında hiçbir kimse başka hiçbir şey yapmaya ve vermeye zorlanamaz.

Madde 75 — Hiçbir kimse felsefe inanından, din ve mezhebenden dolayı kınanamaz. Güvenliğe ve edep törelerine ve kanunlar hükümlerine aykırı bulunmamak üzere her türlü din törenleri serbesttir.

Madde 76 — Kanunda yazılı usul ve haller dışında kimsenin konutuna girilemez ve üstü aranamaz.

Madde 77 — Basın, kanun çerçevesinde serbesttir ve yayımından önce denetlenemez, yoklanamaz.

Madde 78 — Seferberlik ve sıkıyönetim hallerinin veyahut salgın hastalıklardan dolayı kanun gereğince alınacak tedbirlerin gerektirdiği kısıntıların dışında yolculuk hiçbir kayıt altına alınmaz.

Madde 79 — Bağışların, çalışmaların, mülk edinme ve hak ve mal kullanmanın, toplanmaların, derneklerin ve ortaklıkların serbestlik sınırı kanunlarla çizilir.

Madde 80 — Hükümetin gözetimi ve denetlemesi altında ve kanun çerçevesinde her türlü öğretim serbesttir.

Madde 81 — Postalara verilen kâğıtlar, mektuplar ve her türlü emaletler yetkili sorgu yargıcı veya yetkili mahkeme kararı olmadıkça açılmamaz ve telgraf ve telefonla haberleşmenin gizliliği bozulamaz.

Madde 82 — Türkler gerek kendileri, gerek kamu ile ilgili olarak kanunlara ve tüzüklere aykırı gördükleri hallerde yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine tek başlarına veya toplu olarak haber verebilir ve şikâyette bulunabilirler. Haber veya şikâyeti alan makam kişi ile ilgili başvuruların sonucunu dilekçeye yazılı olarak bildirmek ödevindedir.

Madde 83 — Hiç kimse kanunca bağlı olduğu mahkemeden başka bir mahkemeye verilemez ve yollanamaz.

Madde 84 — Vergi, Devletin genel giderleri için, halkın pay vermesi demektir.

Bu esasa aykırı olarak gerçek veya tüzelkişiler tarafından veya onların adına resimler, ondalık alınması ve başka yüklemeler yapılması yasaktır.

Madde 85 — Vergiler ancak kanunla salınır ve alınır.

Devletçe, illerin özel idarelerince ve belediyelerce alınagelmekte olan resimler ve yüklemeler, kanunları yapıncaya kadar alınabilir.

Madde 86 — Harb halinde veya harbi gerektirecek bir durum baş gösterdikte veya ayaklanma olduğunda yahut vatan ve Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma olduğunu gösterir kesin belirtiler görüldükte Bakanlar Kurulu, süresi bir ayı aşmamak üzere yurdun bir kısmında veya her yerinde sıkıyönetim ilân edebilir ve bunu hemen Meclisin onamasına sunar. Meclis sıkıyönetim süresini, gerekirse uzatabilir veya kısaltabilir. Meclis toplanık değilse hemen toplanmaya çağırılır.

Sıkıyönetim süresi ancak Meclisin kararıyle uzatılabilir.

Sıkıyönetim, kişi ve konut dokunulmazlığının, basın, gönderişme tertek, ortaklık hürriyetlerinin geçici olarak kayıtlanması veya durdurulması demektir.

Sıkıyönetim bölgesiyle bu bölgede hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, harp halinde de dokunulmazlığın ve

İşler hürriyetlerin nasıl kayıtlanabileceği veya durdurulacağı kanunla gösterilir.

Madde 87 — Kadın, erkek bütün Türkler ilk öğretimden geçmek devindedirler. İlk öğretim Devlet okullarında parasızdır.

Madde 88 — Türkiye'de din ve ırk ayırıl edilmeksizin vatandaşlık bakımından herkese « Türk » denir.

Türkiye'de veya Türkiye dışında bir Türk babadan gelen yahut Türkiye'de yerleşmiş bir yabancı babadan Türkiye'de dünyaya gelip te memleket içinde oturan ve erginlik yaşına vardığında resmî olarak Türk vatandaşlığını istiyen yahut Vatandaşlık Kanunu gereğince Türklüğe kabul edilen herkes Türktür.

Türklük sıfatının kaybı kanunda yazılı hallerde olur

ALTINCI BÖLÜM

Türlü maddeler

İller

Madde 89 — Türkiye, coğrafya durumu ve ekonomi ilişkileri bakımından illere, iller ilçelere, ilçeler bucaklara bölünmüştür ve bucaklar da kasaba ve köylerden meydana gelir.

Madde 90 — İllerle şehir, kasaba ve köyler tüzelkişilik sahibidirler.

Madde 91 — İllerin işleri, yetki genişliği ve görev ayrımı esasları, ona göre idare olunur.

Memurlar

Madde 92 — Siyasi hakları olan her Türkün, yeterliğine ve hake- dişine göre, Devlet memuru olmak hakkıdır.

Madde 93 — Bütün memurların nitelikleri, hakları, görevleri, aylık ve ödenekleri, göreve alınmaları ve görevden çıkarılmaları, yükselme ve ilerlemeleri özel kanunla gösterilir.

Madde 94 — Kanuna aykırı işlerde üstün emrine uymuş olmak me- muru sorumdan kurtarmaz.

Maliye işleri

Madde 95 — Bütçe Kanunu tasarısı ve buna bağlı bütçeler ve cetvellerle katma bütçeler Meclise bütçe yılı başından enaz üç ay önce sunulur.

Madde 96 — Devlet malları bütçe dışı harcanamaz.

Madde 97 — Bütçe Kanununun geçerliği bir yıldır.

Madde 98 — Kesinhesap kanunu, ilişkin olduğu yıl bütçesinin hesap dönemi içinde elde edilen gelire, gene o yılki ödemelerin gerçekleşmiş tutarını gösterir kanundur. Bunun şekli ve bölümleri Bütçe Kanunu ile tam karşılıklı olacaktır.

Madde 99 — Her yılın kesinhesap kanunu tasarısı o yılın sonundan başlayarak en geç ikinci yıl Kasım ayı başına kadar Büyük Millet Meclisine sunulur.

Madde 100 — Büyük Millet Meclisine bağlı ve Devletin gelirlerini ve giderlerini özel kanuna göre denetlemekle görevli bir Sayıştay kurulur.

Madde 101 — Sayıştay, genel uygunluk bildirimini ilişkin olduğu kesinhesap kanununun maliyece Büyük Millet Meclisine verilmesi tarihinden başlayarak en geç altı ay içinde Meclise sunar.

Anayasanın dayanakları

Madde 102 — Anayasada değişiklik yapılması aşağıdaki şartlara bağlıdır:

Değişiklik teklifinin Meclis tamüyesinin enaz üçte biri tarafından imzalanması şarttır.

Değişiklikler ancak tamsayımın üçte iki oy çokluğu ile kabul edilebilir.

Bu kanunun, Devlet şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki birinci maddesinde değişiklik ve başkalaşım yapılması hiçbir türlü teklif dahil edilemez.

Madde 103 — Anayasanın hiçbir maddesi hiçbir sebep ve bahane ile savsanamaz ve işlerlikten alınmaz. Hiçbir kanun Anayasaya aykırı olamaz.

Madde 104 — 20 Nisan 1340 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanunu yerine mâna ve kavramda bir değişiklik yapılmaksızın Türkçeleştirilmiş olan bu kanun konulmuştur.

Madde 105 — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer

12/1/1945

Aslına uygundur

Sıra No	Sayı	Düster Tertip	Cilt	Sahife	Konu Gazetesi Sayı	
I - Kanunlar:						
491	Teşkilâtı Esasiye Kanunu	24/5/1340	1	8	1019	7)
1222	Teşkilâtı Esasiye Kanununun bazı maddelerinin tadiline dair kanun	14/4/1928	1	9	273	36)
1893	Teşkilâtı Esasiye Kanununun 95 inci maddesinin tadiline dair kanun	15/12/1931	1	15	25	197)
2599	Teşkilâtı Esasiye Kanununun 10 ve 11 inci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun	11/12/1934	1	16	36	287)
3115	Teşkilâtı Esasiye Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun	13/2/1937	1	18	307	351)
3272	Teşkilâtı Esasiye Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun	1/12/1937	1	19	37	372)
II - Tefsir:						
111	20 Nisan 1340 tarih ve 491 numaralı Teşkilâtı Esasiye Kanununun 23 üncü maddesinin tefsiri	22/2/1927	1	8	127	86)

491 numaralı Teşkilâtı Esasiye Kanununun-
daki terim ve kelimelerin 4695 numaralı
Anayasa ile Türkçeleştirilen mâna ve
kavramlarını gösteren kılavuz

Anayasadaki terim ve kelimelerin Teşkilâtı Esasiye
Kanunundaki karşılıkları

A

- Açık — Aleni
Açık kalmak — İnhilâl etmek
Açığa vurmak — İzhar etmek
Adçekme — Kur'a
Adma — Namma
Akçalı yüklenme — Malî taahhüt
Almak — Cibayet etmek
Amaç — Gaye
Anayasa — Teşkilâtı Esasiye Kanunu
Andiçmek — Yemin etmek
Andiçirilmek — Tahlif edilmek
Andlaşma — Muahede
Araç — Vasıta
Aralık ayı — Kânunuevvel
Araverme — Tatil
Ayaklanma — İsyân
Aykırı — Mugayir, münafi
Ayrıcalık — İmtiyaz (Privilège)
Ayrık — Müstesna
Ayrıksız — Bilâistisna
Azlık — Ekalliyet

- Bağımsız — Gayritâbi, müstakil
 Bağımsızlık — Ademi tâbiyet
 Bağıt — Akit
 Bağlı — Tabi, menut
 Bağlılık — Sadakat
 Bağlı olmak — Mütevakkıf olmak
 Bakan — Vekil
 Bakanlar Kurulu — İcra Vekilleri Heyeti
 Bakımından — İtibariyle
 Bakmak — Rüyeyet etmek
 Barış — Hazar, sulh
 Basım — Matbuat
 Başbakan — Başvekil
 Başkalamak — Tagyir etmek
 Başkan — Reis (Président)
 Başkanvekili — Reis vekili
 Başkent — Devlet merkezi, makar
 Başkomutanlık — Başkumandanlık
 Başlıyarak — İtibaren
 Başsaver — Başmüddeiumumi
 Başvurma — Müracaat
 Belirgin — Mütemeyyiz
 Belirmek — Tecelli etmek
 Belirti — Emarat
 Belirtmek — Tesbit etmek
 Belli — Muayyen
 Bilgi — İlim
 Boş — Münhal
 Boş kalmak — İnhilâl etmek
 Bozma — Fesih, ihlâl
 Bölge — Mıntaka
 Bölüm — Fasil, kısım
 Bucak — Nahive
 Bütçe — Muvazenei Umumiyei Maliye

C

Cumhurbaşkanı — Reiscumhur

Ç

Çağırnak — Dâvet etmek
 Çağrı — Dâvet
 Çalışma — Sâyü amel, faaliyet
 Çalışmaya araverme — Tatili faaliyet
 Çekilme — İstifa
 Çerçevesinde — Dairesinde
 Çevre — Daire (İntihap dairesi)
 Çıkmak — Sâdır olmak
 Çokluk — Ekseriyet
 Çözmek — Halletmek
 Çözüm yeri — Mercii hal

D

Danıştay — Şûrayı Devlet
 Dayanaklar — Zevabıt
 Değişiklik — Tadil
 Değişiklik yapmak — Tadil etmek
 Demeç — Beyanat
 Denetlemek — Murakabe etmek, teftiş etmek
 Dernek — Cemiyet
 Devrim — İnkılâp
 Dilekçe — İstida
 Dilekçi — Müstedi
 Dinlenme — İstirahat
 Din töreni — Dinî âyin
 Dokunulmazlık — Masumiyet
 Dolanlı — Hileli

IV

- Dolaşmak — Devretme (memleketi)
Dönem — Devre
Durdurulmak — Talik edilmek (M. 36)
Durum — Vaziyet
Düşünce — Mütalâa
Düşünme — Tefekkür
Düşürmek — İskat etmek
Düzenlemek — Tanzim etmek

E

- Edep töreleri — Muâşeret âdabı
Egemenlik — Hâkimiyet, hükümranlık
Ekim ayı — Teşrinievvel
Eliyle — Marifetiyle
Emri altındakiler — Maiyet
Engel olmak — Mümanaat etmek
Erginlik — Rüşt
Erk — Kuvvet (Kudret. iktidar anlamına)
Ertelemek — Tecil etmek
Esenlik — Selâmet
Eşit — Müsavi
Eylem — Fiil
Eylemli — Fiili

G

- Geçen — Sabık
Geçerliği — Hükümü (kanunun) müddeti
Geçici — Muvakkat
Gelir — Varidat
Genel — Umumi

Genelkurmay Başkanlığı — Erkânı Harbiye
Umuntiyе Reisliği

Genelkurul — Heyeti umumiye
Genel uygunluk bildirimi — Umumi mutabakat
beyannamesi

Gensoru — İstizah
Gereğince — Mucibince
Gerekçe — Esbabı mucibe
Gerekli görüldükçe — Ledeliktiza
Gerekmek — İcabetmek
Geri vermek — İade etmek
Getirmek — Celbetmek
Gider — Masraf
Gidiş — İstikamet
Gizlilik — Mahremiyet
Gönderişme — Müraselât
Göre — Teyfikân, dairesinde
Görev — Vazife (Fonction)
Görev ayrımı — Tefriki vezaif
Görevden çıkarılmak — Azledilmek
Göreve almmak — Nasbedilmek
Görevlendirmek — Tavzif etmek
Görgü — Tecrübe
Görüüş — Noktai nazar
Görüşme — Müzakere
Gözetim — Nezaret
Grup — Zümre
Gütmek — Takip etmek
Güven — İtimat
Güvenlik — Asayiş

H

Haberleşme — Muhaberat
Hak ediş — İstihkak

VI

Harcamalar — Sarfiyat
Hayımlık — Hiyanet^t
Hazır üye — Âzayı mevcude
Herkesine açık — Aleni
Hüküm giymek — Mahkûm olmak
Hükümlü — Mahkûm

I

İçtüzük — Nizamnamei dahili
İl — Vilâyet
İlce — Kaza
İleri sürmek — İddia etmek
İlgili — Alâkadar, taallûk eden, aidi
İlişkili — Münasebattar, müteallik
İnan — İçtihat
İnanıcı kötüye kullanma — Emniyeti suiistimal
İncelemek — Tetkik etmek
İsterler — İcabat
İş — Keyfiyet
İşler — İcraat
İşlem — Muamele
İşlerlikten alıkonulmak — Tatil edilmek

K

Kaldırmak — İlgâ etmek
Kalkmak — Zail olmak
Kamu — Âmme
Kamu hakları — Hukuku âmme
Kamulaştırmak — İstimlâk etmek
Kamutay — Heyeti Umumiye (Yalnız Büyük Millet
Meclisinin)

- Kapalı — Hafi
 Karşılıklı — Mütenazır
 Kasım ayı — Teşrinisani
 Katılmak — İltihak etmek, iştirâk etmek
 Katma bütçe — Mülhak bütçe
 Kayıtlamalar — Takyidat
 Kesin — Katî
 Kesinhesap — Hesabı katî
 Kesinhüküm — Kaziyei muhkeme
 Kesinlesmek — Kesbi katiyet etmek
 Kişi — Zat, kimse, fert
 Kişi dokunulmazlığı — Masuniyeti şahsiye
 Kınamak — Muaheze etmek
 Kısmı — Takyidat
 Kısıt — Hacir
 Kısıtlı — Mahcur
 Kocama — Şeyhuhet
 Kolluk — Zabıta
 Komuta — Emir ve kumanda
 Konut — Mesken, ikametgâh
 Korumak — Vikaye etmek, müdafaa etmek
 Kurul — Heyet
 Kurulmak — Teşekkül etmek
 Kurum — Müessesese

M

- Malını ve hakkını kullanma — Tasarruf
 Meclis soruşturması — Meclis tahkikatı
 Milletvekili — Mebus (Député karşılığı sayılav)
 Milletvekilliği dokunulmazlığı — Masuniyeti teşriiye
 Mutluluk — Saadet
 Mülkedinme — Temellük

VIII

N

Nitelik — Vasf

O

Ocak ayı — Kânunusani
Olağanüstü — Fevkalâde
Olanca varlığı ile çalışmak — Hasrı nefis
Olduğu gibi — Harfiyen
Onamak — Tasdik etmek
Ondalık — Âşar
Ortaklık — Şirket
Oturum — Celse
Oy — Rey

Ö

Ödemeler — Tediye
Ödenek — Tahsisat, muhassasat
Ödev — Mükellefiyet, mecburiyet
Ödevli, ödevinde — Mükellef, mecbur
Öğretim — Tedrisat
Önemli — Mühim
Önlemek — Menetmek
Özel — Mahsus
Özlük — Zatî, şahsî
Özlük işler — Hususatı şahsiye
Özür — Mazeret

P

Para basma — Meskûkât darbı
Payvermek — İştirak

S

- Sahtecilik — Sahtekârlık
 Salgın hastalıklar — Müstevli emraz
 Salt çokluk — Ekseriyeti mutlaka
 Sanık — Maznun, Müttehem
 Sanıklanmak — Tahtı zanna alınmak, itham edilmek
 Saver — Müddeiumumi
 Savsamak — İhmal etmek
 Sayıştay — Divanı Muhasebat
 Saymak — Riayet etmek, addetmek
 Seçim — İntihap
 Sıkıyönetim — İdarei örfiye
 Sonuç — Netice
 Sorgu — İsticvap
 Sorgu yargıcı — Müstantik
 Sorgulanmak — İsticvab edilmek
 Soru — Sual
 Sorum — Mesuliyet
 Sorumlu — Mesul
 Soruşturma — Tahkikat
 Söylemek — İradetmek
 Söylev — Nutuk
 Sözleşme — Mukavele
 Suç — Töhmet
 Suçüstü — Cürümüşhut
 Sunmak — Arzetmek
 Süre — Müddet

Ş

Şartlaşma — Şartname

T

- Tamamı — Heyeti umumiyesi
 Tamsayı — Adedi mürettep
 Tamüye — Âzayi mürettebe
 Tartışma — Münakaşa
 Tasarı — Lâyiha
 Tekel — İnhisar
 Temsilci — Mümessil
 Toplanık — Müctemi
 Toplanmak — İctima etmek, temerküz etmek
 Toplantı — İctima
 Törenli oturumlar — Merasimi mahsus
 Tutacağı yol — Hattı hareket
 Tutmak — Tevkif etmek
 Tüzelkişilik — Şahsiyeti hükmiye
 Tüzük — Nizamname

U

- Uygulanış — Tatbik sureti
 Uygulamak — Tatbik etmek
 Uygun — Münasip
 Uygun bulmak — Muvafık görmek
 Uygun olarak — Göre
 Uyruk — Tebaa
 Uyrukluk — Tâbiyet, tebaalık
 Uyuşmazlık — İhtilâf
 Uzatmak — Temdidetmek
 Uzman — Mütéhassis
 Uzmanlık — İhtisas

Ü

- Üçte iki oy çokluğu — Sülüsarı ekseriyeti âra
 Üst — Amir

Üstüne almak — Deruhte etmek
 Üstüne suç atılmak — Cürüm isnadedilmek
 Üye — Âza

V

Vekillik — Niyabet
 Vergi salmak — Vergi tarhetmek

Y

Yabancı — Ecnebi
 Yakalamak — Derdest etmek
 Yan — Nezd
 Yargı — Kaza
 Yargıç — Hâkim
 Yargılama — Muhakeme
 Yargıtay — Mahkemei Temyiz
 Yasalı — Meşru
 Yasama — Teşri
 Yayım — Neşir
 Yaymak — Neşretmek
 Yedek üye — İhtiyat âza
 Yenilemek — Tecdidetmek
 Yerine getirmek — İnfaz etmek
 Yeterlik — Ehliyet
 Yetki — Salâhiyet
 Yetgi genişliği — Tevsii mezuniyet
 Yetkili makam — Makamı aidi, mercii aidi
 Yiyicilik — İrtikâp
 Yoklamak — Muayene etmek
 Yolculuk — Seyahat
 Yollamak — Sevk etmek
 Yorum — Tefsir
 Yorumlamak — Tefsir etmek
 Yönelmek — Teveccüh etmek

XII

- Yücedivan — Divanı âli**
Yüklemek — Tahmil etmek
Yükleme — Teklif
Yüklenme — Taahhüt
Yükselme ve ilerleme — Terfi ve terakki
Yükseltmek — İlâ etmek
Yürürlüğe girmek — Mamulünbih olmak
Yürürlük— Meriyet
Yürütme — İcra, idare

Z

- Zaman aşımı — Müruruzaman**
Zoralm — Müsadere

Teşkilâtı Esasiye Kanunundaki terim ve kelimelerin Anayasadaki karşılıkları

A

- Adedi mürettep — Tamsayı
Ademi tâbüyet — Bağımsızlık
Addetmek — Saymak
Aidi — İlgili
Akit — Bağt
Alâkadar — İlgili
Aleni — Herkese açık
Âmir — Üst
Âmme — Kamu
Arzetmek — Sunmak
Asayiş — Güvenlik
Âşar — Ondalık
Âza — Üye
Âzayi mevcude — Hazır üyeler
Âzayi mürettebe — Tamüye
Azledilmek — Görevden çıkarılmak

B

- Başkumandanlık — Başkömutanlık
Başmüddeiumumi — Başsavcı
Başvekil — Başbakan
Beyanat — Demec
Bilâistisna — Ayrıksız

C

- Celbetmek — Getirmek
Celse — Oturum
Cemiyet — Dernek

XIV

Cürüm isnad etmek — Üstüne suç atmak
Cürümüşhut — Suçüstü
Cibayet etmek — Almak

D

Daire (İntihap dairesi) — Çevre
Dairesinde — Çerçevesinde, göre
Dâvet — Çağrı
Dâvet etmek — Çağırarak
Derdest etmek — Yakalamak
Deruhte etmek — Üstüne almak
Devlet merkezi — Başkent
Devre — Dönem
Devretmek — Dolaşmak (memleketi)
Dinî âyin — Din töreni
Divanı Âli — Yücedivan
Divanı Muhasebat — Sayıştay

E

Ecnebi — Yabancı
Ehliyet — Yeterlik
Ekalliyet — Azlık
Ekseriyet — Çokluk
Ekseriyeti mutlaka — Salt çokluk
Emarat — Belirti
Emniyeti suiistimal — İnancı kötüye kullanma
Erkânı Harbiyei Umumiye Riyaseti — Genelkurmay
Başkanlığı
Eshabı mucibe — Gerekçe

F

Faaliyet — Çalışma
Fasıl — Bölüm
Fesih — Bozma

Fevkalâde — Olağanüstü
 Fiil — Eylem
 Fiili — Eylemli

G

Gaye — Amaç
 Gayritabi, müstakil — Bağımsız

H

Hacir — Kısr
 Hafi — Kapalı
 Hâkim — Yargıç
 Hâkimiyet, Hükümlanlık — Egemenlik
 Hal — Çözmek
 Harfiyen — Olduğu gibi
 Hasrı nefis — Olanca varlığı ile çalışmak
 Hattı hareket — Tutacağı yol
 Hazar — Barış
 Hesabı katî — Kesinhesap
 Heyet — Kurul
 Heyeti Umumiye (yalnız Büyük Millet Meclisinin) —
 Kamutay
 Heyeti Umumiye — Genelkurul
 Heyeti Umumiyesi — Tamamı
 Hileli — Dolanlı
 Hiyanet — Hayınlık
 Hukuku âmme — Kamu hakları
 Hususatı şahsiye — Özlük işler
 Hükümü (kanunun) — Geçerliği

I

İade etmek — Geri vermek
 İcabetmek — Gerekmek

- İcabat — İsterler
 İera — Yürütme
 İeraat — İşler
 İera Vekilleri Heyeti — Bakanlar Kurulu
 İçtihat — İnan
 İçtima — Toplantı
 İçtima etmek — Toplanmak
 İdarei Örfiye — Sıkıyönetim
 İddia etmek — İleri sürmek
 İhlâl — Bozma
 İhmal etmek — Savsamak
 İhtilâf — Uyuşmazlık
 İhtısas — Uzmanlık
 İhtiyat âza — Yedek üye
 İlâ etmek — Yükseltmek
 İlga etmek — Kaldırmak
 İlim — Bilgi
 İltihak etmek — Katılmak
 İmtiyaz (Privilège) — Avrıcılık
 İnfaz etmek — Yerine getirmek
 İnhilâl etmek — Açık kalmak, boş kalmak
 İnhisar — Tekel
 İnkılâp — Devrim
 İntihap — Seçim
 İradetmek — Söylemek
 İrtikâp — Yiycilik
 İskat — Düşürmek
 İsticvap — Sorgu
 İsticvap edilmek — Sorgulanmak
 İstida — Dilekçe
 İstifa — Çekilme
 İstihkak — Hak ediş
 İstikamet — Gidiş
 İstimlâk etmek — Kamulaştırmak
 İstizah — Gensoru
 İsyân — Ayaklanma

İştirak etmek — Katılmak, pay vermek
 İtibaren — Başlıyarak
 İtibariyle — Bakımdan
 İtimat — Güven
 İzhar etmek — Açığa yurmak

K

Kânunuevvel — Aralık ayı
 Kânunusani — Ocak ayı
 Katî — Kesin
 Kaza — İlce
 Kaza — Yargı
 Kaziyei muhkeme — Kesin hüküm
 Kesbi katiyet etmek — Kesinleşmek
 Kekfiyet — İş
 Kumanda — Komuta
 Kur'a — Adçekme
 Kuvvet (Kudret, iktidar anlamına) — Erk

L

Lâyiha — Tasarı
 Ledeliktiza — Gerekli görüldükçe

M

Makar — Başkent
 Makamı aidi, mercii aidi — Yetkili makam
 Mahkemei Temyiz — Yargıtay
 Mahkûm — Hükümlü
 Mahkûm olmak — Hüküm giymek
 Mahcur — Kısıtlı
 Mahremiyet — Gizlilik
 Mahsus — Özel

XVIII

- Maiyet — Emri altındaki
Malî taahhüt — Akçalı yüklenme
Mamulünbih olmak — Yürürlüğe girmek
Marifetiyle — Eliyle
Masraf — Gider
Masuniyeti şahsiye — Kişi dokunulmazlığı
Masuniyeti teşriiye — Milletvekilliği dokunulmazlığı
Matbuat — Basım
Mazeret — Özür
Maznun — Sanık
Mebus — Milletvekili (Député karşılığı Saylav)
Meclis tahkikatı — Meclis Soruşturması
Menetmek — Önlemek
Menut — Bağlı
Merasimi mahsusa — Törenli oturmalar
Mercii hal — Çözüm yeri
Meriyet — Geçerlik, yürürlük
Mesken — Konut
Meskûkât darbı — Para basma
Mesul — Sorumlu
Mesuliyet — Sorum
Meşru — Yasalı
Mıntaka — Bölge
Muahede — Andlaşma
Muamele — İşlem
Muşeret âdabı — Edep töreleri
Muayene etmek — Yoklamak
Muayyen — Belli
Mucibince — Gereğince
Mugayir — Aykırı
Muhaberat — Haberleşme
Muhakeme — Yargılama
Muahaze etmek — Kınamak
Mukavele — Sözleşme
Murakabe etmek — Denetlemek

- Muvazenei Umumiyei Maliye — Bütçe
 Müruruzaman — Zamanlaşımı
 Müstakil — Bağımsız
 Müstantık — Sorgu yargıcı
 Mütalâa — Düşünce
 Muvafık görmek — Uygun bulmak
 Muvakkat — Geçici
 Müessese — Kurum
 Müçtemi — Toplanık
 Müddeiumumi — Savcı
 Müddet — Süre
 Mühim — Önemli
 Mükellef, mecbur — Ödevli, ödevinde
 Mükellefiyet, mecburiyet — Ödev
 Mülhak bütçe — Katma bütçe
 Mümanaat etmek — Engel olmak
 Mümessil — Temsilci
 Münafi — Aykırı
 Münakaşa — Tartışma
 Münasebettar, müteallik — İlişkili
 Münasip — Uygun
 Münhal — Boş
 Müracaat — Başvurma
 Mürasalât — Gönderişme
 Müsadere — Zoralm
 Müsavi — Eşit
 Müstedi — Dilekçi
 Müstesna — Ayrık
 Müstevli emraz — Salgın hastalıklar
 Mütehassis — Uzman
 Mütemeyyiz — Belirgin
 Mütenazır — Karşılıklı
 Mütevakkıf olmak — Bağlı olmak
 Müzakere — Görüşme

N

Nahiye — Bucak
 Namma — Adına
 Nasbedilmek — Göreve alınmak
 Neşir — Yayımlama
 Neşretmek — Yayımlamak
 Netice — Sonuç
 Nezaret — Gözetim
 Nezd — Yanında
 Niyabet — Vekillik
 Nizamname — Tüzük
 Nizamnamei dahili — İçtüzük
 Noktai nazar — Görüş
 Nutuk — Söylev

R

Reiscumhur — Cumhurbaşkanı
 Reis (Président) — Başkan
 Reis vekili — Başkanvekili
 Rey — Oy
 Riayet etmek — Saymak
 Rüşt — Erginlik
 Rüyet etmek — Bakmak

S

Saadet — Mutluluk
 Sabık — Geçen
 Sadakat — Bağlılık
 Sâdır olmak — Çıkmak
 Sahtekârlık — Sahtecilik
 Sarfiyat — Harcamalar
 Sayü amel — Çalışma

Salâhiyet — Yetki
 Selâmet — Esenlik
 Sevketmek — Yollamak
 Seyahat — Yolculuk
 Sual — Soru
 Sulh — Barış
 Sülüsânı ekseriyeti âra — Üçte iki oy çoğuğu

Ş

Şahsiyeti hükmiye — Tüzelkişilik
 Şartname — Şartlaşma
 Şeyhuhet — Kocama
 Şirket — Ortaklık
 Şûrayı Devlet — Danıştay

T

Taahhüt — Yüklenme
 Taallûk eden — İlgili
 Tâbi — Bağlı
 Tâbiyet, tebaalık — Uyruluk
 Tadil — Değişiklik
 Tadil etmek — Değişiklik yapmak
 Tatil — Araverme
 Tağyir etmek — Başkalamak
 Tahkikat — Soruşturma
 Tahlif edilmek — Andçirilmek
 Tahmil etmek — Yüklemek
 Tahsisat — Ödenek
 Tahtı zanna alınmak — Sanıklanmak
 Takip etmek — Gütme
 Takyidat — Kayıtlamalar, kısmı
 Talik edilmek (M. 86) — Durdurulmak
 Tanzim etmek — Düzenlemek
 Tasarruf (M. 70) — Malını ve hakkını kullanma

- Tasdik etmek — Onamak**
Tatbik etmek — Uygulamak
Tatbik sureti — Uygulanış
Tatil etmek (M. 102) — İşlerlikten alıkomak
Tatili faaliyet — Çalışmaya araverme
Tavzif etmek — Görevlendirmek
Tebaa — uyruk
Tecdidetmek — Yenilemek
Tecelli etmek — Belirmek
Tecil etmek — Ertelemek
Tecrübe — Görgü
Tediyat — Ödemeler
Tedrisat — Öğretim
Tefekkür — Düşünme
Tefriki vezaif — Görev ayrımı
Tefsir — Yorum
Tefsir etmek — Yorumlamak
Teftiş etmek — Denetlemek
Teklif — Yükleme
Temellük — Mülk edinme
Temerküz etmek — Toplanmak
Temdidetmek — Uzatmak
Terfi ve terekki — Yükselme ve ilerleme
Tesbit etmek — Belirtmek
Teşekkül etmek — Kurulmak
Teşkilâtı Esasiye Kanunu — Anayasa
Teşri — Yasama
Teşrinievvel — Ekim ayı
Teşrinisani — Kasım ayı
Tetkik etmek — İncelemek
Teveccüh etmek — Yönelmek
Tevfikane — Göre, uygun olarak
Tevkif etmek — Tutmak
Tevsî mezuniyet — Yetki genişliği
Töhmet — Suç

U

Umümi — Genel
Umumi mutabakat beyannamesi — Genel uygunluk bildirimi

V

Varidat — Gelir
Vasıf (keyfiyet) — Nitelik
Vasıta — Araç
Vaziyet — Durum
Vazife (fonction) — Görev
Vekil — Bakan
Vergi tarhetmek — Vergi salmak
Vikaye etmek — Korumak
Vilâyet — İl

Y

Yemin etmek — Andıçmek

Z

Zabıta — Kolluk
Zail olmak — Kalkmak
Zat — Kişi, kimse
Zatî, şahsî — Özlük
Zevabıt — Dayanaklar
Zümre — Grup

1077

03SA 8000(15)

ULB Halle
000 178 411

3/1

